

21. 4. 2016

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Poznámky k nové evidenci skutečných majitelů

V červnu loňského roku byla v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněna nová směrnice o předcházení zneužití finančního systému k praní špinavých peněz a financování terorismu („AML směrnice“).[1] AML směrnice po členských státech mimo jiné vyžaduje, aby zřídily evidenci skutečných majitelů právnických osob („Evidence“).[2]



V České republice má být Evidence zřízena v rámci připravované novely zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob („**Novela**“). Tento článek shrnuje základní změny, které přinese plánované zřízení Evidence od 1. ledna 2018.[3]

Důvod a způsob zřízení Evidence

V kontextu stále se zpřísňujících standardů na předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zejm. v podobě nové AML směrnice a na ni navazující novely AML zákona, zákonodárce odůvodňuje zřízení Evidence potřebou zajistit, aby právnické osoby poskytl a měly k dispozici adekvátní a aktuální informace o svém skutečném majiteli (*beneficial owner*). Za skutečného majitele se podle novely AML zákona bude považovat fyzická osoba, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na právnické osobě nebo na svěřenském fondu nebo obdobném právním uspořádání bez právní osobnosti.[4]

Evidence má být zřízena a provozována v rámci organizace stávajících veřejných rejstříků. Zákonodárce vychází z předpokladu, že zřízení Evidence v rámci stávající rejstříkové základny je organizačně jednoduché a finančně nejméně náročné. Evidence nebude veřejně přístupná a k zapisovaným údajům by měl mít přístup pouze taxativně stanovený okruh subjektů, tj. např. soudy, orgány činné v trestním řízení, správce daně, zpravodajské služby, Finanční analytický úřad a v omezeném rozsahu ten, kdo prokáže zájem v souvislosti s předcházením některých trestných činů.[5] Povinné osoby, jejichž výčet je uveden v AML zákoně (např. banky) v rámci ověřování skutečných majitelů svých klientů budou moci získat z Evidence údaje o skutečném majiteli, avšak důvody pro jejich získání budou muset dokumentovat v každém jednotlivém případě.

Lze souhlasit s tím, že z ekonomických důvodů je pro účely zřízení Evidence výhodnější využít stávající základnu veřejných rejstříků, což aprobeje i AML směrnice.[6] Evidence má nicméně obsahovat citlivé údaje, jejichž únik by dále mohl právnickou osobu poškodit v rámci podnikatelské soutěže či znevýhodnit v rámci jejích obchodních vztahů, a proto bude nezbytné odpovídajícím způsobem zajistit zabezpečení údajů zapisovaných do Evidence.

Které údaje se budou o skutečném majiteli zapisovat?

Dle Novely se navrhuje, aby se o skutečných majitelích do Evidence zapisovalo jejich jméno, adresa místa pobytu, datum narození a případně rodné číslo, státní příslušnost a údaj o (i) podílu na hlasovacích právech, zakládá-li se postavení skutečného majitele na přímé účasti v právnické osobě, (ii) podílu na rozdělovaných prostředcích, zakládá-li se postavení skutečného majitele na tom, že je jejich příjemcem, či (iii) jiné skutečnosti, je-li postavení skutečného majitele založeno jinak.

Novela nestanovuje výčet dokumentů, které bude právnická osoba povinna doložit pro účely zápisu požadovaných údajů. Tento výčet bude patrně nastíněn v rámci předpokládané novely vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [323/2013](#) Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis, změnu nebo výmaz údajů do veřejného rejstříku.[7] Domníváme se, že v případě jednodušších právních útvarů (např. tuzemská společnost s ručením omezeným se dvěma společníky fyzickými osobami) by dokládání vyžadovaných údajů nemělo činit větší obtíže. V tomto případě by pro účely určení skutečného majitele rejstříkovému soudu mohlo postačovat doložení společenské smlouvy.

Zapisování údajů o skutečných majitelích složitějších vlastnických struktur

V případech, kdy nebude možné skutečného majitele určit na základě výchozího předpokladu podílu na hlasovacích právech či podílu na rozdělovaných prostředcích, jak je uvedeno výše, bude daná právnická osoba podle Novely povinna skutečného majitele určit na základě „jiných skutečností“.

Současná podoba Novely v tomto ohledu nespécifikuje, jaké údaje či listiny bude potřebné doložit pro účely určení skutečného majitele na základě „jiných skutečností“. V případech komplexnějších vlastnických struktur, zahrnujících dvě či více úrovní vlastníků, může být vyhovění tomuto požadavku na určení skutečného majitele pro právnickou osobu obtížné. Zákonodárce v důvodové zprávě sice zmiňuje, že by bylo možné skutečného majitele určit např. na základě čestného prohlášení, neposkytuje ovšem záruku, že určení skutečného majitele na základě čestného prohlášení bude ve všech případech dostačující.

Z výše uvedeného nelze v případech složitějších vlastnických struktur vyloučit situaci, kdy právnická osoba doloží do Evidence listiny, o nichž je přesvědčena, že dostatečně dokládají požadované „jiné skutečnosti“, na jejichž základě je identifikován skutečný majitel, přičemž následně může být vyhodnoceno, že dokládané listiny jsou pro účely identifikace skutečného majitele nedostatečné. V tomto ohledu ze současné podoby Novely neplyne výslovně role rejstříkového soudu, byť dle zákonodárce nemá posuzovat soulad zapisovaných údajů o skutečném majiteli se skutečným stavem, za který má být odpovědná daná právnická osoba.[8]

Současná podoba Novely z hlediska plnění uvedených povinností zvýhodňuje jednoduché vlastnické struktury právnických osob (zmiňovaná tuzemská společnost s ručením omezeným se dvěma společníky), které nebudou mít s dokládáním svých skutečných majitelů větší obtíže, oproti vlastnickým strukturám složitějšího typu (např. holdingové struktury či zahraniční právnické osoby). Proto stojí za zvážení, aplikovat více proporcionální přístup a navrhnout přesnější vodítko pro postup v případě složitějších vlastnických struktur.

Závěr

Novela je aktuálně projednávána v parlamentu a lze očekávat, že dozná ještě změn, které věrme zmíněné nejasnosti odstraní. Podstatné detaily praktického fungování Evidence mají být navíc upraveny v související novele prováděcí vyhlášky Ministerstva spravedlnosti. Z tohoto důvodu doporučujeme věnovat zvýšenou pozornost průběhu legislativního procesu, neboť Novela přinese

právníkům osobám řadu nových povinností, které budou vyžadovat adekvátní přípravu, s kterou je vhodné začít v dostatečném časovém předstihu.



Mgr. Ing. et Ing. Zdeněk Husták, PhD.,
senior advokát



JUDr. Filip Michalec,
spolupracující advokát

[BBH, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1

Tel.: +420 234 091 355
Fax: +420 234 091 366
e-mail: legal@bbh.cz



-
- [1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu.
- [2] Ministerstvo financí v návaznosti na AML směrnici připravilo návrh novely zákona č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti zamezení praní špinavých peněz („AML zákon“), který je v současnosti projednáván v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk č. 752.
- [3] Dodáváme, že novelou zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, která se v současnosti nachází před projednáním v Poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk č. 642 se má zřídit i evidence svěřenských fondů.

[4] Definice skutečného majitele je obsažena v § 4 odst. 4 AML Zákona.

[5] Má se jednat např. o předcházení trestným činům podílnictví či legalizace výnosů z trestné činnosti.

[6] Viz čl. 30 AML Směrnice.

[7] Návrh zmíněné prováděcí vyhlášky Ministerstva spravedlnosti není k datu uveřejnění tohoto článku dosud k dispozici.

[8] Rejstříkový soud podle Novely nezapíše údaje o skutečném majiteli v případě, že návrh byl mj. učiněn bez listin, které mají doložit údaje o skutečném majiteli, či v případě, kdy návrh neobsahuje předepsané náležitosti, což implikuje určitý přezkum obsahu příslušných listin ze strany soudu.

[*] Aktualizace textu, 21.4.2016

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)